

BOGANMELDELSE

Morten Samuelsson og Kjeld Søgaard:

Solid og praktisk bog om rådgiveransvar

Anmeldt af advokat, lic.jur. John Peter Andersen

Velfærdssamfundet har ikke alene skænket os gratis lægehjælp, almen adgang til højere uddannelse, farvefjernsyn og dybfrysere, men har også fremavlet en samfundsborger med et højt forventningsniveau til sine omgivelser og et lavt toleranceniveau over for skæbnens tilskikkelser og medmenneskets fejlgreb. Når verden bliver kompliceret og uoverskuelig, kommer stifinderne frem for at hjælpe menige sjæle på ret kurs.

Advokater, revisorer, ejendoms-mæglere og andre rådgivere er stiftindere. Inden for deres respektive fagområder har de gjort det til en livsgerning at lede den ukyndige menigmand sikkert igennem det frodige vildnis af snubletråde, som vort gennemregulerede samfund byder på.

I dette klima må den professionelle rådgiver indstille sig på, at går det galt, er klienten ikke tilfreds med anger. Der må også betales for den indtrådte skade. Enten leverer rådgiveren fejlfri ydelse, eller også må han stille klienten som om fejlfri ydelse var leveret.

Der er næppe tvivl om, at risiko-

en for professionelle rådgivere er mærkbart højere i dag end den var for 25 år siden. Professionsansvaret, som læger i gamle dage, ifølge hævdunden skik, "kunne begrave sammen med patienten", kaster nu sin klamme slagskygge ind over ethvert virke, hvor der ydes sagkyndig rådgivning eller anden ydelse grundet i beherskelsen af en faglig metier. En gennemgang af Ugeskrift for Retsvæsen i de senere år viser, at domme om professionsansvar langt fra er sjældne i bladets spalter.

Til praktisk illustration af emnets aktualitet har anmelderen bagest i anmeldelsen lavet en oversigt over domme om professionsansvar trykt i Ugeskriftet siden 1989.

Det er på den baggrund særdeles betimeligt og fagligt velkomment, at advokat Morten Samuelsson og underdirektør, cand. jur. Kjeld Søgaard har sat sig til opgave at præsentere emnet under en samlet synsvinkel med den målsætning at fokusere på ansvar for rådgivning ud fra ensartede hensyn, uanset hvem der rådgiver, og uanset på hvilket område. Forfat-

terne har gennemført denne målsætning ved at behandle emnet i en *almindelig* del og en *speciel* del. Samtidig er der medtaget en omtale af ét af de mest relevante aspekter af rådgiveransvaret, nemlig forsikringspørgsmålet.

Efter nogle bemærkninger om emnets afgrænsning (rådgiveransvar for formueskade) tager forfatterne fat på den almindelige del i bogens kapitel 2. Det er en overordentlig god og læseværdig fremstilling, som her leveres. Frem for en dogmatisk gennemgang af ansvarsgrundlaget i tråd med gængs erstatningsretlig systematik, føres man ind i emnet via problemorienterede temaer. Er rådgiveransvaret baseret på en culpa regel eller en objektiv eller "objektiveret" ansvarsnorm? Svaret er en culpa regel, eftersom det professionelle ansvar, i modsætning til det objektive ansvar, fordrer, at skadevolderen har forbrudt sig mod en pligt – f.eks. pligten til at iagttage branchens kutymmer for forsvarlig udøvelse af hvervet (advokaten undersøgte ikke en servitut med negativt virkende indhold for klienten). Har vederlagets størrelse nogen betydning for ansvarsbedømmelsen? Ikke i almindelighed – rabat er et afslag i prisen, ikke i ydelsens lødighed. Ellers ville afslaget jo ikke være reelt, men blot en lavere pris for en lavere ydelse. Men i særlige situationer, hvor prisnedslaget konkret er aftalt eller kendeligt forudsat for klienten at skulle afspejle en begrænset ydelse, kan prisen influere på bedømmelsen af ydelsens bonitet. Efter anmelderens opfattelse er vederlagsspørgsmålet for advokater et aspekt, som det er værd at holde øje med i en tid med øget konkurrence. Klienterne er blevet mere prisbevidste med advokatregninger nu om stunder. Hvis det ikke skal føre advokaten ud i problemer, fordi han må begrænse sin arbejdsindsats for at skaffe fornuftig balance mellem indsats og indtjening, bør advokaten i egen interesse måske overveje at adoptere et fænomen fra andre brancher – nemlig at levere en *ydelsesbeskrivelse*.

se til klienten, *inden* opgaven påtages, fremfor blot at garnere afregningsfakturaen med en ordrig beskrivelse af de mange og indviklede tiltag, som har måttet udfoldes for at løse opgaven. Hvis meningen vitterlig er, at advokaten ikke skal gå ind i skattespørgsmål og forsikringsspørgsmål, er det klogt og rigtigt at gøre klienten udtrykkeligt opmærksom herpå, så der i det mindste ikke næres overdrevne forventninger. Det er ikke en *ansvarsforflygtigelse*, at advokaten bekræfter over for klienten, at indsatsen samles om bestemte opgaver, mens andre særlige spørgsmål holdes udenfor. Dette spørgsmål tangerer spørgsmålet om *ansvarsfraskrivelse*, som bogen behandler ret indgående på s. 27-34. Forfatterne anlægger en mere nuanceret opfattelse end den traditionelle afsmag for ansvarsfraskrivelse i professionelle forhold. Hovedsynspunktet er, at der må være adgang til at vedtage (på informeret grundlag, så klienten forstår sagens rette sammenhæng) ansvarsfraskrivelse/begrænsninger, hvis det sker på et loyalt og sagligt grundlag, og såfremt prisen afspejler forholdet. Generelle synspunkter på spørgsmålet er netop for generelle. Man må se på det enkelte tilfælde for sig. Men forfatterne udelukker ikke, at en gyldig ansvarsfraskrivelse kan aftales på et vist opgaveudsnit af mere generel og tilbagevendende natur. Anmelderen er enig. En betragtning kunne f.eks. være, om den risiko, som rådgiveren ønsker at fralægge sig, er vanskelig at "tarifere". Hvis f.eks. en advokat bliver bedt om at efterforske, hvorvidt et firmanavn allerede er brugt af andre, så er der nok visse veje man kan gå. Men vished vil i praksis ikke være opnåelig. Når risikoen ikke kan bringes under fuld kontrol, er det rimeligt at lade klienten, som har forretningsinteressen i spørgsmålet, bære den (rest)risiko, som uundgåeligt er forbundet med foretagendet. Advokaten skal gøre et stykke hæderligt arbejde, ikke forsikre mod en ubekendt problemfaktor. En iboende risiko

ved opgavens faktiske natur, som ikke har noget at gøre med advokatens metier som jurist, er og bør ikke være advokatens ansvar og må derfor i videre udstrækning end ellers være åben for aftalefrihed med hensyn til ansvarsbegrænsning.

Et andet praktisk spørgsmål, som forfatterne drøfter, er betydningen af skadelidtes kontrol af rådgiverens arbejde. Rådgiveren siger, at hvis klienten blot havde gjort sig den umage at gå de fremsendte papirer igennem, da han modtog dem, så ville han have opdaget denne eller hin fejl. Det er altså til en vis grad klientens *egen skyld*, at fejlen fik lov at fuldbyrdes i et tab. Det centrale spørgsmål i denne problemstilling er naturligvis, *hvad* man kan forlange, at klienten skal opdage. En advokat, der udsender et juridisk respons baseret på en åbenbart misopfattet højesteretsdom, kan selv sagt ikke klandre klienten for, at han ikke slog efter i Ugeskriftet og korrigerede advokaten. En advokat, der udsender et udkast til en erstatningsopgørelse efter erstatningsansvarsloven, hvor sygelejet er opgjort til et bestemt antal sygedage, må kunne forvente, at klienten reagerer på fejl i de faktiske oplysninger. Ledetråden må være, om fejlen er let erkendelig for den ikke-sagkyndige klient – d.v.s. om den vedrører forhold, som klienten i forvejen har skullet besørge oplyst for rådgiveren – eller om fejlen knytter sig til rådgiverens egne undersøgelsesopgaver, således at klienten ikke har forudsætninger for og anledning til at gennemskue forholdet. En almindelig bygherre skal selvfølgelig ikke få øje på fejl i ingeniørens statiske beregninger, lige så lidt som en fejlbehandlet patient skal kunne erkende, at lægens diagnose hviler på et lægeligt fejlskøn af symptombilledet. Anmelderen er enig med forfatterne, når det anføres, at heller ikke *den sagkyndige klient* i almindelighed har nogen udvidet kontrolforpligtelse over for rådgiverens arbejde. Man har krav på at få det, man betaler for. Advokaten skal

ikke drive juridisk analyse på det skøde, som kollegaen udfærdiger for ham. Det er jo netop det, han betaler for at blive fri for. Kravene til arbejdets lødighed og dermed bedømmelsesmålestokken for klientens "opdagelsespligt" i tilfælde af fejl i rådgiverens arbejde må som udgangspunkt være den samme uanset klientens faglige forudsætninger. Men det er i realiteternes verden nok et udgangspunkt, der nemmere kan fraviges, når klienten *de facto* har udøvet en vis selvstændig kontrol af den købte ydelse. Sagt med andre ord: hvis først den sagkyndige klient begynder at gå ydelsen efter med egne sagkyndige briller, er risikoen for egen skyld større end for den ikke-sagkyndige klient.

Et meget spændende afsnit i bogens almindelige del er afsnittet om tabsopgørelse og årsagsforbindelse. Dette afsnit gør op med en art begrebsforvirring, som ofte spøger i praksis. Mens det i den almindelige erstatningsret sjældent volder problemer at omplanke de abstrakte krav om forårsagelse og tabsforvoldelse til det konkrete skadestilfælde, er situationen sjældent så ren ved professionsansvar. Deis har klienterne svært ved at skelne mellem påført økonomisk tab og påført ærgrelse som følge af skuffede forventninger. Det er med dygtig og klar pen, at forfatterne får gjort det klart, at den centrale forståelsesnøgle til at få rede på, om rådgiveren har påført klienten et formuetab, er en *sammenligning* mellem to begivenhedsforløb – nemlig et begivenhedsforløb, hvor rådgiveren ikke begik fejl, og det faktiske begivenhedsforløb, hvor han begik fejl. Rådgiveren bistod klienten med at omdanne sin personligt drevne virksomhed som trapezkunstner til selskabsform. Det kiksede, fordi rådgiveren overså, at visse kunstnere, hvis virke er af udpræget personlig og talentbetinget karakter, ikke skattemæssigt kan udskilles fra personen og overføres til et selskab med begrænset ansvar. Trapezkunstneren er utilfreds, fordi han nu ikke opnår den skattefor-

del, han havde stillet sig i udsigt (eksemplet er ante skatteminister Ole Stavad). Hvad er realiteten om tabet? Den er, at man må se på, hvad trapezkunstneren ville have opnået, hvis han havde fået sit selskab, til forskel fra, hvad han ville have opnået ved fortsat personlig virksomhedsudøvelse. Her må man tage hensyn til selskabsomkostninger, indtjening, beskatning, herunder skærpet beskatning på grund af ny lovgivning, optimal skatteplanlægning med muligheden for frigørelse af selskabets egenkapital til lavest mulige skat inden for en given tidshorisont o.s.v. Det er et regnestykke med mange vanskelige elementer og med flere tænkte forudsætninger. Men det er først, når forskelsbeløbet fra den personlige beskatningssituation er kendt, at man har indkredset virkningen af rådgiverens fejl. Det er just denne sammenligningsmodel, der i udpræget grad er kendetegnende for professionsansvaret – differencen mellem fejlfri ydelse og fejlbehæftet ydelse.

Udarbejder advokaten en erstatningsopgørelse for en skade fra januar 1993, hvor han rundhåndet, men fejlagtigt takserer de sengeliggende sygedage til 500 kroner pr. dag, så er det en fejl, som givetvis vil skuffe klienten, når den erstatningspligtige afslår at betale mere end gældende takst, som er 130 kroner pr. dag. Men har klienten lidt et tab? Nej, for man kan ikke tabe noget, som man aldrig har haft *mulighed* for at opnå eller – som her – haft *krav* på at opnå. Klienten har fået det, som loven hjemlede. Tab derudover vil klienten kun lide, såfremt der fra rådgiverens side er givet tilsikring, altså garanti, for noget mere. Men da er ansvaret et rent kontraktsansvar (uden ansvarsforsikringsdækning), ikke et professionelt culpaansvar. Har advokaten derimod fejlagtigt takseret de sengeliggende sygedage til 20 kroner, lider klienten reelt et tab, fordi klienten kunne have fået og havde lovligt krav på at få udbetalt 130 kroner pr. sengeliggende sygedag.

En særlig side af problemstillingen er, hvis skadelidte disponerer i tillid til rådgiverens fejlagtige oplysninger og derved kommer til at påføre sig selv et tab, som ellers kunne være undgået. Den skadelidte i en erstatningssag skriver under på en slutseddel om køb af et hus i sikker forventning om at kunne klare udbetalingen med erstatningsbeløbet, som advokaten har beregnet alt for højt. Klienten må nødtvungent springe fra handelen og svare erstatning til sælgeren. Her hænger advokaten på konsekvenserne af sin fejl, og erstatningen må udmåles efter det tab, som skadelidte er blevet påført, medmindre der i det konkrete skadestilfælde kan ske bortfald eller lempelse. Skadelidtes pengemangel med hensyn til at opfylde handlen uafhængigt af erstatningen er ikke en undskyldning for advokaten.

Den almindelige del afrundes med en god og instruktiv gennemgang af den professionelle ansvarsforsikring i bogens kapitel 3. Kapitlet er velskrevet og koncist og trækker ansvarsforsikringens velkendte figurer op klart og tydeligt, således at den læser, som ikke er fortrolig med ansvarsforsikringsforhold, lærer nogle centrale sammenhænge, mens den læser, der kender stoffet, får god anledning til at opfriske disse sammenhænge.

Bogens almindelige del, og herunder altså også omtalen af forsikringsforholdene, må roses for sin klarhed og oversigtlighed. Navnlig det forhold, at forfatterne er uhyre flinke til at illustrere deres tankegang med udmærkede eksempler, bidrager til at gøre læsningen indbydende. Alt for mange juridiske fremstillinger er for karrige med at omplante de abstrakte tanke-mønstre til jordnære eksempler, som praktikere kan forbinde med dagligdagen. Den bebrejdelse kan man ikke rette mod dette værk.

I kapitlerne 4-14 retter forfatterne søgelyset mod bestemte rådgivergrupper. Kredsen spænder vidt fra traditionelle liberale virkeområder – advokater, revisorer, ejendomsmæglere – til de rådgivningsaktiviteter, som i de senere år

er blomstret frem hos pengeinstitutter, forsikringsselskaber, realkreditinstitutter, fagforeninger og arbejdsløshedskasser. Endvidere berøres en række mere specielle erhverv såsom patentagenter og EDB-rådgivere m.fl.

Kapitlerne i den specielle del er forfatterne beskrivelse af gælden de ret inden for de respektive specielle rådgiverområder. Når der ovenfor er gjort en del ud af omtalen af bogens almindelige del, er det, fordi forfatterne med meget stor dygtighed har formået at føre det generelle begrebsapparat tydeligt med ind på specialområderne, således at man stedse kan nikke genkendende til ræsonnementerne om advokatansvar, revisoransvar, ejendomsmægleransvar, pengeinstitutansvar o.s.v.

I kapitel 4 gennemgås advokatansvaret. Kapitlet kommer dygtigt igennem de forskellige problemkredse, der knytter sig til advokatansvaret. Der omtales brevpapirhæftelse, interessentskabshæftelse, identifikation, ansvar for advokatens bestyrelseshverv m.v. Med hensyn til bevisbyrde er det forfatterne synspunkt, at der ikke gælder generelle regler herom. Der bør foretages en individuel vurdering af, hvem der har bevisbyrden, således at hver situation og livsområde vurderes for sig. Skriftlighed eller ikke-skriftlighed i relation til bevismæssig afklaring af rådgiveropgavens indhold og grænser bør ikke være et determinerende kriterium. Synspunktet er i god pagt med princippet om den frie bevisbedømmelse. Vedr. ekspeditionsfejl anføres det bl.a., at det må være klienten, der bærer risikoen for, at brevpost bortkommer i postvæsenets regi. I betragtning af de fortrædeligheder, som en kikser i posten kan afstedkomme (jfr. eksempelvis U1993.460 HKK, hvor man måtte helt frem til Højesteret for at råde bod på en afsagt udeblivelsesdom, alt sammen på grund af svigt i kommunikationen), er det nok klogt at undlade at fæste for megen lid til udsagnets generelle gyldighed.

Med hensyn til ansvar for man-

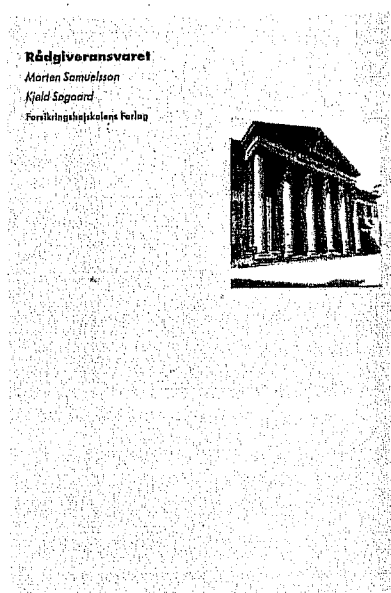
gelfuld rådgivning udtaler forfatterne, at advokaten ved førelse af retssager har ret til at skønne galt om et senere domstolsresultat. Forfatterne har helt ret. Tilrettelæggelsen og førelsen af en retssag er en opgave med mange elementer, der beror på advokatens individuelle jugement og strategiske overvejelser. Undertiden kan det fremstå som opportunt at opgive tvivlsomme anbringender, som, skønt formelt sunde, kan lede bort fra sagens kerne. En retssag er i udpræget grad en kommunikationsopgave for advokaten. Der må derfor tit lægges vægt på at skære sagsmaterien til, så budskabet kan præsenteres i ren figur for dommerne. Ansvar for fejlslagen procesførelse må derfor forudsætte, at advokaten har overset afgørende jus eller faktum, som klart – og ikke blot muligvis – kunne føre til et for klienten gunstigere resultat, hvis der var disponeret anderledes. Et oplagt eksempel på kiksere, der kan føre til retstap for klienten, er forældelsesregler og søgsmålsfrister. Doktrinen om advokatens ret til at tage fejl med hensyn til udfaldet af procesførelse genfindes i øvrigt også i en ellers kampberedt retskultur som den amerikanske. Hvis en advokat skulle kunne forudsige domme, før de afsiges, måtte han have en krystalkugle stående på sin boghylde.

Forfatterne berører ikke her den ofte drøftede problemstilling om, hvorvidt skadelidte i en advokatansvarssag må tåle at få erstatningen reduceret med honoraret for fejlfri rådgivning. Men igen: med forfatternes udførlige synspunkter om erstatningen som et forskelsbeløb mellem mangelfri og mangelfuld ydelse, følger det, at klienten må betale advokatregningen for fejlfri ydelse, hvis erstatningen skal stille ham, som om fejl ikke var begået (hvilket naturligvis er en tilsnigelse, eftersom de tilkendte sagsomkostninger sjældent dækker klientens faktiske udgifter, herunder navnlig interne omkostninger i klientens virksomhed).

I kapitel 5 gennemgås ansvaret for revisorer. Det er fængslende

læsning, og der er i sagens natur mange lighedspunkter, og også berøringspunkter, med advokatansvaret. Igen er der en god præsentation af forsikringsspørgsmålet. Kapitel 6 retter søgelyset mod ejendomsmæglerne, et emne, som den ene af forfatterne er helt fortrolig med i kraft af tidligere arbejder. For læseren er det praktisk, at kapitlet også inddrager lov om om sætning af fast ejendom, der trådte i kraft d. 1. januar 1994.

Kapitlerne 7, 8, og 9 undersøger ansvaret for den rådgivning og bistand, der udgår fra pengeinstitut-

ter, forsikringselskaber, (herunder assurandører og forsikringsmægler) og realkreditinstitutter. Kapitel 10 runder af med en omtale af finansielle institutioners forsikringsforhold. Bortset fra de spredte bidrag i litteraturen, er der tale om forholdsvis uopdyrket land, som forfatterne her bevæger sig ind på. Kapitlerne er meget instruktive og er meget ”på forkant med fremtiden” med omtalen af bl.a. spørgsmålet om pengeinstitutters ansvar for investeringsrådgivning og skatteinvesteringsarrangementer (d.v.s. skattebesparelsesarrangementer). Også ansvaret for soliditetsoplysninger er omtalt, ligesom spørgsmålet om muligt ansvar for nægtelse af gælds overtagelse berøres. På hele dette felt har forfatterne klart blik for den tendens i markedet, der går på, at de finansielle institutioner i

disse år er i en brancheglidningsfase, hvor man forsøger at optage nye aktivitetsområder og skabe et professionelt image i publikumsbevidstheden. Det påvirker uundgåeligt ansvarsvurderingen, nøjagtig som på produktansvarets område, hvor forbedret sikkerhed på et produktområde (ABS-bremser m.v.), på sigt har afsmittende virkning på indholdet af den ansvarsbedømmelse, der skal foretages i tilfælde af svigt. Den, der selv skifter med sine færdigheder, vil blive bedømt som om han havde dem, også selvom han ikke evnede opgaven.

I kapitlerne 11, 12 og 13 belyses ansvaret for råd og vejledning i sociale anliggender – ydet af læger, fagforeninger og arbejdsløsheds-kasser. Efter dommen i U1991.-903 HD, hvor et fagforbund blev pålagt ansvar for urigtig rådgivning til et medlem om efterlønsforhold – en dom, der vakte bekymring i de faglige organisationer – har ansvarsspørgsmålet ved rådgivning fra faglige organisationer fået forhøjet aktualitet. Dommen drøftes indgående af forfatterne i kapitel 13.

I kapitel 14 behandles i oversigt diverse rådgivere, arkitekter, ingeniører, landinspektører, EDB-rådgivere, translatører m.fl. Man kunne måske i denne sammenhæng savne nogle særskilte bemærkninger om ansvaret for syns- og skønsmænd; her må dog huskes, at skønsmænd udøver sit hverv som sagkyndig inden for et fagfelt, hvorfor han må vurderes efter fagets normer. Det specielle ved fejl i en skønserklæring er de virkninger fejlen får for de implicerede parter. Emnet kunne af de grunde godt fortjene en nærmere belysning i et håndbogsværk som det foreliggende.

For anmelderen er det en behagelighed at se sagen om ”hjulnøglestøtten fra Nørresundby” omtalt i afsnittet om patentagenter. Som advokat for den forsmåede opfinder havde anmelderen naturligvis gerne ønsket sig et andet udfald på sagen. Retstilstanden om patentagenteres ansvar for, om

klientens opfindelse allerede er gjort, må på baggrund af landsretsdommen, der frifandt det i byretten domfældte patentbureau, nu være, at patentagenter, i mangel af anden særskilt aftale, ikke har noget professionsansvar for patenterbarheden af de opfindelser, som deres klienter beder dem søge patent på, men alene for korrekt varetagelse af den påtagne patentopgave. Det må sikkert gælde, uanset om den svigtende patenterbarhed beror på manglende opfindeshøjde eller nyhedsskadeligt materiale. Byretssagen har været omtalt i Nordisk Immaterielt Rättsskydd nr. 1, 1992, s. 92-100, og landsrettens afgørelse vil blive omtalt i NIR i 1994.

Morten Samuelsson og Kjeld Søgaard har med "Rådgiveransvaret" givet praktisk virkende jurister en velskrevet og duelig bog, der afgjort bør være at finde på boghylden. Bogens stofbredde gør den egnet som en håndbog, som man med fordel kan konsultere ved første møde med en problemstilling om professionsansvar. Kildehenvisningerne er gode uden at være for tyngende. Også andre end advokater bør imidlertid være interesserede læsere, eftersom bogen skænker stof til eftertanke for de fleste velkendte rådgiverbrancher. Bogens udstyr er godt, bortset fra forsiden, som efter anmelderens smag er et grafisk fejlskud med sin lilleputskrift. Når en vare er god, bør man kunne se det på indpakningen. Forfatterne må på det punkt trøste sig med, at store advokater ofte fører små titler.

"Rådgiveransvaret" 1993,
Forsikringshøjskolens Forlag.
334 sider, indbundet kr. 498,00 incl.
moms.

Kommentar til:

Salg af videofilm

Af adv.fm. Niels Ulrik Ottesen,
Advokatfirmaet Vester-Petersen, Randers

Artiklen i "ADVOKATEN" 1994, pag. 40 giver mig anledning til følgende kommentarer.

Jeg repræsenterer flere tidligere eller nuværende erhvervsdrivende, som enten har beskæftiget sig eller beskæftiger sig med udlejning af videogrammer eller salg af videogrammer.

Mellem mine klienter og Foreningen af danske Videogramdistributører (nu: FDV) verserer flere retssager, herunder fagedforbudssager og erstatningssager.

Den nævnte artikel giver anledning til en kommentar, idet de i artiklen beskrevne forhold er vigtige momenter i retssagerne, og da der er tvist om flere af punkterne.

1. Rettighedshaverne, repræsentation i Danmark

Det anføres, at adv. Johan Schlüter og adv. Torben Stefensen via FDV repræsenterer "hovedparten af de videogramdistributører, der har enerettigheder til fremstilling og distribution af spillefilmværker på videogram i Danmark." Dertil skal anføres, at FDV formentlig repræsenterer hovedparten af rettighedshavere til nyere videogrammer på markedet. Ældre videogrammer – hvis titler sædvanligvis ikke er alment kendte

– er som oftest ikke tilknyttet nogen rettighedshaver her i landet. Yderligere skal nævnes, at selskabet CIC (tidligere Esselte film), som er indehaver af mange nyere titler, ikke hævder den retsstilling som FDV påberåber sig, jfr. nedenfor. CIC har ved pressemeddelelse af d. 11.09.1992 meddelt følgende:

"Som vi tidligere har meddelt, giver vi nu videohandlerne frihed til at udleje alle de film, vi udgiver – også de, der i daglig tale kaldes for købsfilm.

Det har tilsyneladende skabt en hed debat på markedet, ikke mindst blandt vore kolleger, de øvrige distributører.

Vi fastholder imidlertid, at det nye princip er ret og rimeligt over for vore kunder, og det åbner en masse nye muligheder for at tjene gode penge på vore film.

Som videohandler kan du indkøbe bagkatalog titler til købsfilms priser. Vi råder over et stort antal kommercielt stærke titler, som du hermed kan tjene gode penge på at udleje, sælge eller for den sags skyld udleje først og sælge bagefter, alt efter, hvad du selv synes gavner din forretning bedst. Du kan købe de samme titler som alle andre, og du giver samme pris for dem som alle andre. Det må da kun være ret og rimeligt.

Foreningen af Danske Videogramdistributører – eller Videogramforeningen som den jo kaldes, mener ikke, at dette princip er foreneligt med medlemskab i foreningen. Det kan vi kun beklage, men så må vi jo undlade at være medlem.

Vi kan ikke lade Videogramforeningen have afgørende indflydelse på vor forretningspolitik, og vi